

1

Fokus Fryslân

Opdrachten bij FF4

I. Set de wurden út de wurdslang yn it goede rjochje:

Abt, Allah, Biskop, Boeddha, Bonifatius, Donar, Frija, Getmanen, Hindoe, Imam, Liudger, Meditaasje, Mokka, Moslim, Moskee, Redbad, Stoepe, Tempel, Willibrord, Wodan

Foarkristlik	Kristlik	Moslim	Oar leauwen
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

2. De ien doart net ûnder in ljedder troch te rinnen, de oar moat beslist de goede sokken oanhawwe foar in wedstriid, ensfh. Wy neame dat allegear: byleauwe.

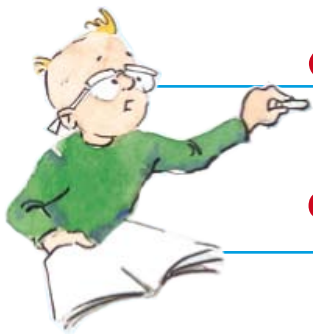
Do hast grif ek sokssawat. Fertel der mar ris wat oer: _____

3. Sykje yn Fryslân gebouwen mei de namme Liudger of Bonifatius. Googelje mar wat mei dy nammen...
Skoallen: _____

Oare gebouwen: _____

4. Yn it boekje stiet dat de synagoge fan Snits yn 1944 fernield waard. Kinsto útlizze wêrom't dat doe barde?

1

Fokus Fryslân

5. Hoe hite minsken dy't op 'e flecht binne en harren ferskûlje by oare minsken yn 'e hûs?

6. 't Is oft de duvel dermei spilet.

Kensto noch mear sprekwurden dy't mei it leauwe te krijen hawwe?

7. Los de puzzel op. (ij in twee hokjes!)

horizontaal

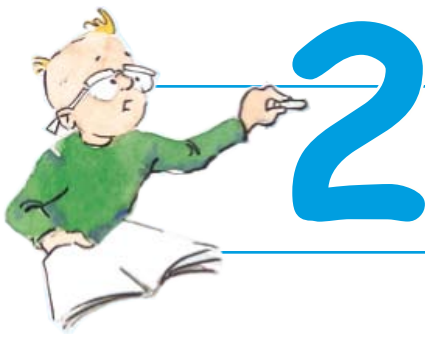
- 1 Friese godin
- 3 blinde zanger
- 5 papier om straf af te kopen
- 6 boeddhistische tempel
- 11 ander woord voor godshuis
- 13 hervormer uit Zwitserland
- 14 reformatie

verticaal

- 2 baas van het klooster
- 4 buurvolk van de Friezen
- 7 hervormer uit Wittenberg
- 8 naam van een onfortuinlijke kloosterleider
- 9 bisschop die Redbad zou dopen
- 10 volk langs de Noordzee
- 12 gebedshuis van moslims

	1				2						
					3						4
5											
					6						
7					8						
							9		10		
11		12									
					13						
	14										

Fokus Fryslân

1. Wêrom binne yn 'e âlde tsjerken hast gjin bylden fan foar 1580 mear te finen?

2. Neam twa herfoarmers. _____ en _____

Wa fan harren hie yn Fryslân de measte oanhing? _____

3. Watfoar kleur pij hiene de muontsen fan de Skieringers: griis, brún of swart? _____

4. Hoe neame wy manlju dy't yn in kleaster wenje? _____

En hoe neame wy froulju dy't yn in kleaster wenje? _____

5. Hoe lang duorre de striid tsjin de Spanjerts? _____ jier.

6. Lis út wat in skûltsjerke wie. _____

7. Hokker tsjerken binne byinoar gien yn de PKN? (3) De _____ ,

de _____ en de _____

8. Nei wa binne de minnisten neamd?

9. Tekenje earst in plattegrûn fan in ienfâldige tsjerke, sûnder ynterieur.

Opdracht: Do hast mei ... de tsjerke kocht om deryn te wenjen. Hoe rjochtest alles yn? Brûkst noch dingen út de tsjerke sels? Tekenje dyn wenning yn de plattegrûn. Kinst der wurden yn sette, mar ek yn de romte deromhinne.

Fokus Fryslân

Vragen over de buitenkant:

1. Op bladzijde 21 van je boekje staat een foto van een muur van de kerk van Jannum. In de muur zit siermetselwerk.

Hoe heet het patroon dat je ziet? _____

2. Op bladzijde 21 zie ook een foto muur van de kerk van Jelsum. In de muur zit een blind raam. Leg in je eigen woorden uit, wat een blind raam is.

3. Sommige kerken, vooral de heel oude, hebben erg dikke muren.

Op bladzijde 23 zie je een foto van oude bakstenen. Deze stenen zijn gebakken uit klei. Ze hebben niet allemaal precies dezelfde kleur.

Dat komt: Zet een rondje om de goede letter.

- A. De oven was niet altijd even warm.
- B. Het hangt van de vorm en grootte van een steen af.
- C. Er zaten verschillende plantenresten in de klei.
- D. Soms maakten de steenbakkers hun gereedschap niet goed schoon.

4. Op bladzijde 24 zie je een foto van de kerk van Kollum. Tussen de ramen zie je een soort dikke zijmuurtjes uit de muur steken. Dat zijn steunberen. Leg uit waar zo'n steunbeer voor dient.

5. Bijna altijd zitten er dikke metalen draden bij de toren op, tot helemaal aan het haantje toe. Die dienen als:

- A. Bliksemafleider.
- B. Verlichting.
- C. Om het veiligheidsharnas aan te bevestigen bij werk aan de toren.
- D. Antennedraad voor de omroepinstallatie in de kerk.

Fokus Fryslân

6. Puzzeltje om in te vullen:

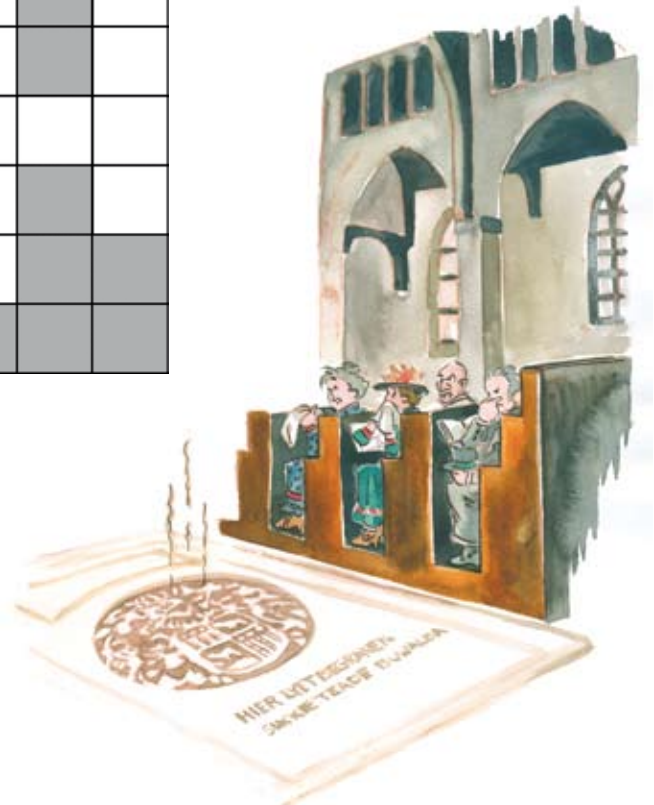
horizontaal

- 2 religieus gebou
- 4 wand van steen
- 5 groep zingende mensen
- 6 raamboog in gotische stijl
- 8 verhoging van aarde
- 12 ijzeren haak om muur bij elkaar te houden
- 13 tafel voor offers
- 14 wijst de wind aan op kerktoren
- 15 na de romaanse bouwstijl kwam deze bouwstijl in de mode

verticaal

- 1 oude steensoort, vulkanisch
- 2 symbool van het chistelijk geloof
- 3 klokken zijn vaak gemaakt van ...
- 5 die hoor je luiden
- 8 heeft bijna iedere kerk
- 9 bouwstijl met ronde bogen
- 10 zuil
- 11 grafsteen

	1		2							3
4								5		
	6									
7				8		9			10	
										11
12										
					13					
	14									
	15									

Fokus Fryslân

1. Lees het stukje 'Beschilderde of witte muren' op blz. 28 in het boek en maak dan het puzzeltje. Als je het goed invult, staat er in het kader hoe een schildering in de natte kalk heet.

- 1 In dit land vind je nog veel kerken met een muurschildering.
- 2 Bouwstijl met ronde bogen.
- 3 Staat vaak naast Adam op een schildering.
- 4 Een vertelling in plaatjes.
- 5 In christelijke voorstellingen meestal de belangrijkste figuur die afgebeeld is.
- 6 Na de hervorming werden bijna alle afbeeldingen ...

1										
2										
3										
4										
5										
6										

2. Kleur deze glas-in-loodtekening mooi in. De zon schijnt, dus de kleuren komen helder uit.

3. Puzzel vol lastige woorden:

horizontaal

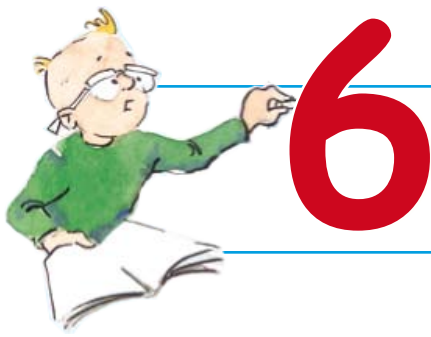
- 1 daar staat de hostie in
- 5 preekstoel
- 6 rustdag van de Joden
- 9 kostbare kelk waar hosties in liggen
- 10 gebouw voor de god(en)
- 12 ander woord voor predikant
- 13 werkt in de katholieke kerk

verticaal

- 2 het kruis is een christelijk ...
- 3 hier komen de Joden bijeen
- 4 in de kerk drink je wijn uit de ...
- 7 verhoging, tafel voor de offers
- 8 bank voor belangrijke mannen
- 11 joodse kandelaar

	1			2				3			
4											
						5					
6		7									
										8	
					9						
					10		11				
				12							
13											

4. Noem drie soorten kunst die wel als versiering in de kerk gebruikt worden.

Fokus Fryslân

1. Lis út wat in pylger is: _____

2. Neam op syn minst trije plakken, dêr't pylgers hinne reizgje. _____

en _____ en _____

3. Frysk puzzeltsje mei boeken:

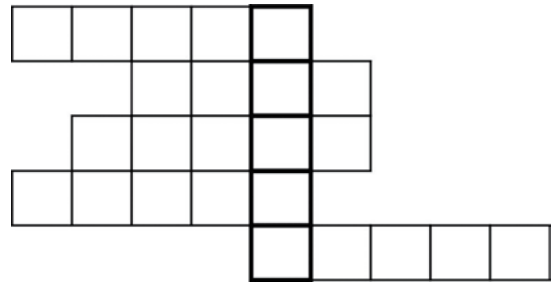
In pilgrimstocht wie yn de midsieuwen faak as ... bedoeld.

Hillich boek fan de Joaden.

Taal fan de mis.

Boeken fan de hindoes.

Hillich boek fan de moslims.

4. Wa hat it sein?

Willibrord

Bonifatius

St. Fris

Liudger

Titus Brandsma

Us heit en mem wennen yn it suden fan Fryslân. No hyt dat Utert. Ik haw myn oplieding krige yn Ingelân. Yn 'e omkriten fan Delfsyl haw ik de blinde sjonger Bernlef moete.

Yn Boalsert is in museum foar my oprjochte.

Ik haw noch besocht om my mei in tsjok boek te beskermjen, mar dat joech neat!

Utert is in goed plak foar in biskop. Mar ik haw ek in protte yn de oare gebieten fan de Friezen preke. Op Helgolân hawwe wy mei it byleauwe ôfreckene. Dat wie teminsten de bedoeling, mar sokke dingen geane net fan de iene op de oare dei.

Fier fan hûs, deun by de Pyreneeën, bin ik yn de striid tsjin de fijân troffen troch in pylk. En wy hiene harren al ferslein!